

ingediend op **976** (2021-2022) – Nr. 2
23 november 2021 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Maaïke De Vreese

over het ontwerp van decreet

houdende een generieke waarborgregeling
voor ondernemingen

Documenten in het dossier:
976 (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Loes Vandromme;
Steven Coenegrachts, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Björn Rzoska;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Algemene bespreking	6
2.1. Tussenkomensten van de leden	6
2.2. Antwoord van de minister	7
3. Artikelsgewijze stemming.....	8
4. Eindstemming.....	9

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie besprak op 18 november 2021 het ontwerp van decreet houdende een generieke waarborgregeling voor ondernemingen.

(Deze vergadering werd als hybride vergadering georganiseerd.)

1. Toelichting

Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, geeft toelichting bij het ontwerp van decreet. Het betreft volgens de minister voornamelijk een technische hervorming, maar wel een die betrekking heeft op een belangrijk instrument van het economische ondersteuningsbeleid dat zeker ook tijdens de coronacrisis zijn nut heeft bewezen. De minister start daarom met een korte toelichting van de generieke of automatische waarborgregeling.

Waarborgregeling

Voor bedragen onder de 1,5 miljoen euro kunnen ondernemingen via de waarborgregeling tot 75 procent van hun financieringsverbintenissen laten waarborgen door de Vlaamse overheid. Daardoor krijgen ze vlotter toegang tot private bancaire financiering. Deze regeling werkt volgens de minister zeer laagdrempelig. Het volstaat dat de onderneming een financieringsovereenkomst sluit bij een financiële instelling die waarborghouder is, wat betekent dat ze over een samenwerkingsovereenkomst met de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) beschikt. Voor dossiers met een waarborgbedrag tot en met 750.000 euro beslist de waarborghouder (de bank) autonoom om de waarborgregeling te gebruiken. De ondernemer in kwestie is zich wellicht niet eens altijd bewust van de tussenkomst van de Vlaamse overheid in zijn kredietdossier en van het feit dat hij aan betere voorwaarden leent dan zonder die tussenkomst het geval zou zijn.

Voor waarborgen tussen 750.000 euro en 1,5 miljoen euro wordt de aanvraag eerst goedgekeurd door de bank, geanalyseerd door Waarborgbeheer nv en ten slotte ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse minister van Economie. Dat is echter de absolute minderheid van de dossiers. In 2021 gaat het tot hiertoe over 10 op een totaal van 1435 dossiers (0,7 procent) en over een waarborgbedrag van 7,8 miljoen euro op een totaal van 243 miljoen euro (3,21 procent).

De minister geeft enkele kerncijfers:

- Sinds de start in 2004 werd in totaal een bedrag van 3,2 miljard euro aan waarborgen verleend.
- De cijfers bleven de voorbije jaren in stijgende lijn gaan. In 2021 wordt opnieuw een recordjaar verwacht met meer dan 300 miljoen euro aan verstrekte waarborgen. De waarborgregeling heeft dus ook een belangrijke ondersteunende rol gespeeld tijdens de coronacrisis.
- Er is een belangrijk hefboomeffect voor de Vlaamse economie. De waarborgregeling heeft sinds de opstart voor bijna 7,7 miljard euro aan investeringen gefaciliteerd. De theoretische hefboom – de verhouding tussen de investeringen en het waarborgbedrag – bedraagt historisch 2,41: per 1 euro waarborg wordt dus 2,41 euro aan investeringen gerealiseerd.
- Bekeken vanuit de werkelijke kost van de waarborgregeling voor het Vlaamse Gewest is de impact nog veelzeggender: per 1 euro nettoverlies voor het Vlaamse Gewest werden 109 euro aan investeringen mogelijk gemaakt. De minister vindt dat dit cijfer meer onder de aandacht moet worden gebracht. Men focust vaak op het verlies terwijl hieruit blijkt dat het waarborgbeheer een succes is.

Ontwerp van decreet

Het voorliggende ontwerp van decreet beoogt vooral de rationalisering en actualisering van de bestaande regelgeving. Die is sinds de invoering herhaaldelijk gewijzigd en intussen niet meer overzichtelijk gestructureerd. Het basisconcept, de doelstellingen en het proces blijven behouden.

De minister overloopt de belangrijkste inhoudelijke wijzigingen:

- Het wetgevende kader wordt vereenvoudigd. Het ontwerp van decreet bestaat uit een nieuw apart decreet dat alleen de generieke waarborgregeling bevat. Het bestaande decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen zal enkel nog de Gigarant-waarborgregeling bevatten. Het wordt omgedoopt tot het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles.
- In uitvoering van het voorliggende ontwerp van decreet zullen ook alle bestaande regerings- en ministeriële besluiten gebundeld worden in één besluit van de Vlaamse Regering. Daarmee wordt het bijzondere regime voor kleine en middelgrote ondernemingen die hinder ondervinden als gevolg van openbare werken opgeheven. Deze regeling werd in het verleden nog amper toegepast. Ook de waarborgregeling voor leasingovereenkomsten wordt in dit besluit geïntegreerd.
- Het ontwerp van decreet slankt het regelgevende kader af en evolueert naar een evenwichtige verdeling over de verschillende bevoegdheidsniveaus.
- Het potentiële toepassingsgebied van de waarborgregeling wordt uitgebreid op het vlak van staatssteun. Er wordt in de mogelijkheid voorzien om waarborgen toe te kennen onder andere, eventueel toekomstige EU-instrumenten dan alleen de De-minimisverordening, zoals vandaag het geval is, bijvoorbeeld onder de algemene groepsvrijstellingsverordening.
- De modaliteiten van de afroep van waarborgen zullen in het uitvoeringsbesluit worden versoepeld, rekening houdend met de wet op de continuïteit van de onderneming. Het wordt voor een kredietverlener mogelijk al tot afroep over te gaan zodra bepaalde (gedeeltelijk) openstaande bedragen niet worden terugbetaald. Wanneer bij een gerechtelijke reorganisatie verbintenissen gedeeltelijk worden kwijtgescholden, zijn deze niet volledig opeisbaar. Dat is nu vereist hoewel dan al duidelijk is dat de kredietnemer dat deel van het gewaarborgd bedrag niet meer zal terugbetalen aan de waarborghouder. De mogelijkheid om een waarborg gedeeltelijk af te roepen, stimuleert waarborghouders ook om constructief mee te werken aan een gerechtelijk akkoord, wat de terugbetalingsmogelijkheden van de kredietnemer op langere termijn ten goede komt.
- Er wordt verduidelijkt welke overeenkomsten in aanmerking komen voor een waarborg. Dat zijn financieringsovereenkomsten met een uitsluitend beroeps-karakter en met een reële band met de Vlaamse economie.
- Ook de beroepsmogelijkheden worden beter omschreven. Tegen alle beslissingen van de waarborgvennootschap is beroep mogelijk bij de Vlaamse Regering.
- De waarborgregeling wordt opengesteld voor andere, nieuwe types van kredietverleners. De kredietmarkt evolueert snel en het regelgevende kader houdt al rekening met toekomstige ontwikkelingen. In eerste instantie wordt daarbij gedacht aan crowdlendingplatformen. Deze alternatieve financieringsinstellingen moeten uiteraard, zoals alle waarborghouders, kunnen aantonen dat zij het wetgevend kader respecteren en de nodige procedures implementeren. Ze sluiten daartoe een samenwerkingsovereenkomst met de waarborgvennootschap.
- In het uitvoeringsbesluit zal de regeling van de zogenaamde crisiswaarborgen structureel worden verankerd. Het nut van de mogelijkheid tot verlenging van de waarborgen heeft zich inmiddels meer dan bewezen. Ze kan ondernemingen ook buiten een crisisperiode de nodige zuurstof geven om toekomstige noden gemakkelijker te lenigen.
- Ten slotte wordt de naam Waarborgbeheer nv in het ontwerp van decreet gewijzigd in “de waarborgvennootschap”.

De minister besluit dat de Vlaamse Regering met dit ontwerp van decreet de basis wil leggen om de Vlaamse kleine en middelgrote ondernemingen in de toekomst te blijven ondersteunen in hun zoektocht naar financiering om verder te groeien. De middelen die daarvoor worden ingezet, zijn een belangrijke hefboom voor investeringen en komen de Vlaamse welvaart ten goede.

2. Algemene bespreking

2.1. Tussenkomen van de leden

Tussenkomen van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde stelt dat de Open Vld-fractie het ontwerp van decreet ten volle steunt. Het gaat om een vereenvoudiging en verduidelijking van het bestaande kader en dat is een goede zaak. Het lid heeft wel nog enkele punctuele opmerkingen en vragen.

Het ontwerp van decreet kende een lange voorbereidingstijd. Het voorontwerp van decreet werd voor de eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 10 januari 2020. Wat is de reden voor de lange doorlooptijd? Heeft die te maken met de besprekingen met de kredietinstellingen?

De minister haalde aan dat er vandaag al een automatische waarborgregeling is waarbij kredietinstellingen die via een oproep worden erkend als waarborghouder een bepaald waarborgbudget krijgen toegewezen. Het ontwerp van decreet maakt de opening naar andere types van kredietverleners zoals de crowdlendingplatformen. Wordt het totale beschikbare waarborgvolume dan herverdeeld? Of groeit het aan wanneer nieuwe kredietverleners er gebruik van maken?

Via het uitvoeringsbesluit zullen er nog administratieve vereenvoudigingen worden doorgevoerd. Kan de minister al melden over welke vereenvoudigingen het gaat?

Het waarborgsysteem is succesvol. De minister wees op de investeringen die uit de waarborgen voortvloeien en die zorgen voor economische activiteiten en tewerkstelling. Het bedrag van de uitstaande waarborgen is door de coronacrisis wel naar een recordhoogte gestegen. Er staat nu een bedrag van 1,4 miljard euro aan economische waarborgen uit. Dat bedrag zal volgens Maurits Vande Reyde de komende jaren nog verder oplopen, zeker wanneer de regeling wordt uitgebreid naar andere kredietverleners. Dat is op zich positief maar de keerzijde is dat er heel wat risico's aan verbonden zijn. Tot voor de coronacrisis waren die risico's beheersbaar, sommige jaren was er zelfs een positief budgettair effect omdat bedrijven ook een premie betalen. Volgens het lid zijn de risico's sterk gestegen. Voor 2022 wordt voor de generieke waarborgregeling een uitwinning van 26 miljoen euro verwacht. De minister verklaarde eerder al dat ook voor Gigarant bijkomende uitwinningen onvermijdelijk zijn. Gigarant is een aparte vennootschap die het vorderingssaldo niet beïnvloedt. Maar het toont volgens het lid wel aan dat waakzaamheid geboden is voor de potentiële impact van de waarborgen op de Vlaams begroting. Hoe schat de minister de situatie in? Zijn er indicaties dat het risico op uitwinningen verder verhoogt door de uitbreiding van het volume? Hoe zal het vernieuwde en vereenvoudigde decreet daarmee omgaan?

Tussenkomen van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy ziet het ontwerp van decreet als een ingreep om het regelgevend kader te rationaliseren en verduidelijken. Dat is een goede zaak omdat op die manier wat 'bijgebouwen' worden gesloopt, vaak met onlogische en detaillistische regelgeving. Inhoudelijk zijn de wijzigingen zeer beperkt, de essentie van de waarborgregeling blijft behouden. De N-VA-fractie zal het ontwerp van decreet dan ook goedkeuren.

Het lid heeft wel enkele specifieke vragen bij de uitvoering van het ontwerp van decreet.

Heeft de minister al zicht op de timing van het uitvoeringsbesluit? Blijven de inhoud en de voorwaarden van de uitvoeringsreglementering behouden of worden die aangepast?

Volgens Andries Gryffroy betekent het ontwerp van decreet vooral een administratieve ontlasting voor de waarborghouders, de waarborgvennootschap en de ondernemingen. De memorie van toelichting vermeldt dat de Vlaamse Regering deze doelstelling bij de voorbereiding van de uitvoeringsreglementering zal opnemen. Hoe zal dit concreet gebeuren?

Het ontwerp van decreet past het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen aan. Dat decreet zal zich dan toespitsen op ad-hocwaarborgen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles. Op welke manier wordt het decreet van 6 februari 2004 aangepast?

De waarborgregeling wordt nu ook opengesteld voor andere types kredietverlening zoals crowdlendingplatformen. Die moeten dan een raamovereenkomst sluiten met de waarborgvennootschap. Andries Gryffroy vraagt hoe dit zal worden uitgevoerd en gecontroleerd.

Tussenkoms van Yves Buysse

Ook Yves Buysse stelt vast dat de Vlaamse Regering het allegaartje van uitvoeringsbesluiten en het bestaande decreet samenvoegt tot één regelgevend kader. Dat is een goede beslissing want het vermindert de administratieve lasten.

Het lid verwijst naar de opmerking van de Raad van State dat het decretale kader uiterst summier is uitgewerkt. In essentie voorzag het voorontwerp van decreet volgens de Raad van State enkel in het principe van het toestaan van waarborgen door een waarborgvennootschap met het oog op de financiering van investeringen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. De uitwerking van die principes wordt volledig gedelegeerd aan de Vlaamse Regering. Heeft de minister begrip voor deze kritiek? Is er voldoende rekening mee gehouden?

Tussenkoms van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne zegt dat ook de CD&V-fractie het ontwerp van decreet steunt. Niemand kan bezwaar hebben tegen vereenvoudiging en verduidelijking. Zoals aangehaald door de minister heeft de waarborgregeling zijn verdienste al bewezen voor de Vlaamse economie en werkgelegenheid. Dat dit instrument nu meer gericht en efficiënt kan worden ingezet, kan de fractie alleen maar toejuichen.

Het lid sluit zich aan bij de vragen over de operationalisering van het ontwerp van decreet in het uitvoeringsbesluit.

2.2. Antwoord van de minister

Minister *Hilde Crevits* onthoudt uit de tussenkomsten van de leden dat er een ruime appreciatie is voor het ontwerp van decreet.

De lange doorlooptijd van het ontwerp van decreet is te verklaren door de crisiswaarborgen in het kader van de coronacrisis, die nog op het decreet van 6 februari 2004 waren gebaseerd. De wijziging daarvan dreigde de flexibiliteit bij het toekennen van crisiswaarborgen te hinderen. Daarom werd gewacht op het aflopen van de

crisiswaarborgen. Voor het toekennen ervan moest al worden tussengekomen in de regelgeving, vooral dan in de uitvoeringsbesluiten.

Op dit ogenblik zijn er nog geen crowdlendingplatformen. Het is dus wachten op de eerste platformen die zich aandienen. Die moeten een samenwerkingsovereenkomst met de PMV sluiten en zullen daarbij moeten aantonen dat ze aan de voorwaarden voldoen.

Het budget wordt door het parlement bepaald in de uitgavenbegroting en ter beschikking gesteld aan de erkende waarborghouders die een overeenkomst met PMV hebben. Het budget wordt dan via oproepen ter beschikking van de financieringsinstellingen gesteld. In de loop van het jaar wordt het budget herverdeeld in functie van de benutting. De looptijd is altijd beperkt en doorgaans is de einddatum 31 december.

Een lid uitte zijn bezorgdheid over het risico op uitwinning. De minister is voorzichtig positief wat dat betreft. Voorlopig is er geen verhoging van de afroepen en ook niet van de faillissementen. Ook bij Gigarant zijn er niet meer afroepen door de crisis. De bezorgdheid over het stijgende volume is niettemin terecht. De ontwikkelingen moeten van nabij worden opgevolgd maar voorlopig is er geen coroneffect.

In theorie kan de waarborgregeling in 2020 en 2021 zelfs winstgevend zijn. Er zijn voorlopig meer premies en recuperaties dan uitbetalingen maar het effect van de crisis kan nog toenemen. De raming van 26 miljoen euro door PMV gaat uit van het meest pessimistische scenario, net wegens dat mogelijk vertraagde effect. De minister vindt het belangrijk om conservatief te ramen en alle risico's goed in te schatten.

Inhoudelijk zijn er geen grote bijstellingen. Het ontwerp van decreet frist de regelgeving op en het is vooral de backoffice die zal worden vereenvoudigd. De vereenvoudiging houdt onder meer in dat de oproepen niet meer in de krant moeten worden gepubliceerd. De oproepen worden wel nog bekendgemaakt op de website van PMV/z en gecommuniceerd aan alle gekende partijen.

Het besluit van de Vlaamse Regering zal snel klaar zijn. Het decreet van 6 februari 2004 blijft bestaan maar de generieke waarborgen worden er uitgelicht. De Gigarant-regeling blijft behouden en daarom wordt ook de titel van het bestaande decreet aangepast.

De Raad van State maakte inderdaad een kritische opmerking over het beperkte decretale kader. Volgens de minister moet er altijd een evenwicht worden gezocht tussen flexibiliteit en rechtszekerheid. De opmerkingen van de Raad van State worden beantwoord in de memorie van toelichting. In artikel 3, §4, tweede lid, van het ontwerp van het decreet werd ook een passage geschrapt na het advies van de Raad van State. De minister meent dat op een verantwoorde wijze wordt omgesprongen met de delegatie aan de Vlaamse Regering.

De minister besluit dat een waarborgsysteem superefficiënt is. In tegenstelling tot subsidies is de kostprijs voor de overheid beperkt en wordt een hefboom gecreëerd voor investeringen via bankkredieten. In de toekomst wil de minister nog meer gebruikmaken van nieuwe systemen om investeringen te genereren.

3. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1 tot en met 16 worden aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Maike DE VREESE,
verslaggever